

Bryssel 17.10.2018
COM(2018) 691 final

2018/0356 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**Euroopan unionin ja Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen
tekemisestä**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Dynaamisesti kasvavat Kaakkois-Aasian taloudet yli 600 miljoonine kuluttajineen ja nopeasti kasvavine keskiluokkineen kuuluvat EU:n viejille ja sijoittajille keskeisiin markkinoihin. EU:n ja Kaakkois-Aasian maiden liiton (ASEAN) tavarakaupan arvo oli vuonna 2017 yhteensä 227,3 miljardia euroa ja palvelujen kaupan 77 miljardia euroa (vuonna 2016). ASEAN on näin EU:n kolmanneksi suurin kauppakumppani Euroopan ulkopuolella Yhdysvaltojen ja Kiinan jälkeen. EU:n yhteensä 263 miljardin euron ulkomaiset suorat investoinnit ASEANissa vuonna 2016 tekevät EU:sta suurimman ulkomaisten suorien sijoitusten tekijän ASEANissa, kun taas ASEAN – jonka ulkomaiset suorat sijoitukset olivat vuonna 2016 yhteensä 116 miljardia euroa – on puolestaan toiseksi suurin aasialainen ulkomaisten suorien sijoitusten tekijä EU:ssa.

Vietnamista on tullut EU:n toiseksi suurin kauppakumppani ASEAN-alueella Singaporen jälkeen ja ennen Malesiaa. EU:n ja Vietnamin välisen kaupan arvo oli 47,6 miljardia euroa vuonna 2017. Vietnam on yksi ASEANin nopeimmin kasvavista maista, jonka BKT:n kasvu on ollut keskimäärin 6 prosenttia viime vuosikymmenen aikana ja kasvun ennustetaan jatkuvan tulevaisuudessa. Vietnam on vireä talous, jossa on yli 90 miljoonaa asukasta, jonka keskiluokka kasvaa nopeimmin ASEANissa ja jolla on nuori ja dynaaminen työvoima. Vietnamin lukutaito- ja koulutusasteet ovat korkeat, palkat suhteellisen alhaiset ja sillä on hyvät yhteydet ja keskeinen sijainti ASEANissa, joten yhä useammat ulkomaiset sijoittajat valitsevat Vietnamin keskukselleen toimiessaan Mekongin alueella ja sitä laajemmaltikin.

Neuvosto valtuutti 23. huhtikuuta 2007 komission aloittamaan neuvottelut alueidenvälisestä vapaakauppasopimuksesta ASEAN-maiden kanssa. Koska tavoitteena oli neuvotella alueidenvälinen vapaakauppasopimus, valtuutukseen sisällytettiin mahdollisuus käydä kahdenvälisiä neuvotteluja siinä tapauksessa, ettei ASEAN-maiden ryhmittymän kanssa yhteisesti käytävistä neuvotteluista ollut mahdollista päästä sopimukseen. Ottaen huomioon alueidenvälisissä neuvotteluissa esiintyneet vaikeudet molemmat osapuolet totesivat, että neuvotteluissa oli päädytty pattitilanteen, ja ne päätettiin keskeyttää.

Vuonna 2007 annetun valtuutuksen ja neuvotteluohjeiden perusteella neuvosto hyväksyi 22. joulukuuta 2009 periaatteen käynnistää kahdenväliset neuvottelut yksittäisten ASEAN-maiden kanssa niin, että strategisena tavoitteena on edelleen alueidenvälinen sopimus. Neuvosto valtuutti komission myös käynnistämään ensin Singaporen kanssa kahdenväliset neuvottelut ensimmäisenä askeleena kohti vastaavien neuvottelujen käynnistämistä aikanaan muiden ASEAN-maiden kanssa. EU on sittemmin käynnistänyt kahdenväliset vapaakauppaneuvottelut Malesian (2010), Vietnamin (2012), Thaimaan (2013), Filippiinien (2015) ja Indonesian (2016) kanssa.

Neuvosto valtuutti 15. lokakuuta 2013 Lissabonin sopimuksen mukaisten EU:n uusien toimivaltuuksien nojalla komission laajentamaan ASEAN-maiden kanssa meneillään olleet kahdenväliset neuvottelut kattamaan myös sijoitussuojan.

Neuvoston vuonna 2007 hyväksymien ja lokakuussa 2013 sijoitussuojan osalta täydennettyjen neuvotteluohjeiden perusteella komissio on neuvotellut Vietnamin kanssa kunnianhimoisesta ja kattavasta vapaakauppasopimuksesta ja sijoitussuojasopimuksesta, jotta voidaan luoda uusia mahdollisuuksia ja oikeusvarmuutta molempien osapuolten välisen kaupan ja

investointien kehittämiseksi. Molemmat oikeudellisesti tarkistettut sopimustekstit ovat julkisia, ja ne ovat saatavilla seuraavan linkin kautta:

<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/vietnam/>

Komissio esittää seuraavat ehdotukset neuvoston päätöksiksi:

- Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta;
- Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen tekemisestä;
- Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen sijoitussuojasopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta; sekä
- Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen sijoitussuojasopimuksen tekemisestä.

Komissio oli jo aiemmin ehdottanut horisontaalista suojatoimia koskevaa asetusta, jota sovelletaan muiden sopimusten ohella EU:n ja Vietnamin väliseen vapaakauppasopimukseen.

Liitteenä oleva ehdotus neuvoston päätökseksi muodostaa oikeudellisen välineen Euroopan unionin ja Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen tekemiseksi.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ennen vapaakauppasopimus- ja sijoitussuojasopimusneuvotteluja Euroopan ulkosuhdehallinto kävi neuvotteluja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välisestä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta, joka tuli voimaan lokakuussa 2016. Kumppanuus- ja yhteistyösopimus tarjoaa oikeudellisen kehyksen EU:n ja Vietnamin jo ennestään pitkäaikaisen ja vahvan kumppanuuden kehittämiseksi monilla eri aloilla, kuten poliittisen vuoropuhelun sekä kaupan, energian, liikenteen, ihmisoikeuksien, koulutuksen, tieteen ja teknologian, oikeuden, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen aloilla.

EU:n ja Vietnamin pitkäaikaisia kauppaa- ja taloussuhteita on tähän asti kehitetty ilman erityistä oikeudellista kehystä. Neuvotellut vapaakauppasopimus ja sijoitussuojasopimus ovat erityissopimuksia, joilla pannaan täytäntöön kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen kauppaa ja investointeja koskevat määräykset, ja ne ovat erottamaton osa EU:n ja Vietnamin kahdenvälisiä suhteita.

Tullessaan voimaan EU:n ja Vietnamin välinen sijoitussuojasopimus korvaa ja kumoaa kahdenväliset investointisopimukset Vietnamin ja EU:n jäsenvaltioiden välillä. Nämä sopimukset luetaan sijoitussuojasopimuksen liitteessä 6 (Luettelo sijoitussopimuksista).

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

EU:n ja Vietnamin välinen vapaakauppasopimus ja sijoitussuojasopimus ovat täysin yhdenmukaisia unionin politiikkojen kanssa, eivätkä ne edellytä EU:n sääntöjen, määräysten tai standardien muuttamista millään säännellyllä alalla. Kaikkien muiden komission neuvottelemien kauppaa- ja investointisopimusten tavoin EU:n ja Vietnamin välisessä vapaakauppasopimuksessa ja sijoitussuojasopimuksessa turvataan täysimittaisesti julkiset palvelut ja varmistetaan valtioiden oikeus sääntelyyn yleisen edun nimissä; ne kuuluvat sopimusten peruseräisiin.

- **Oikeusperusta**

Unionin tuomioistuimen antaman lausunnon 2/15 seurauksena ja ottaen huomioon sitä seuranneet laaja-alaiset keskustelut EU:n toimielinten piirissä kaupp- ja investointisopimusten rakenteesta komissio esittää Vietnamin kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksen kahden erillisen sopimuksen muodossa: vapaakauppasopimus ja sijoitussuojasopimus. Näin tehtiin myös EU:n ja Singaporen välisten neuvottelujen tuloksena.

Lausunto 2/15 huomioon ottaen ja pitäen mielessä, että EU:n ja Vietnamin välisen vapaakauppasopimuksen sisältö on olennaisilta osiltaan sama kuin EU:n ja Singaporen välisen vapaakauppasopimuksen sisältö, kaikki EU–Vietnam-vapaakauppasopimuksen kattamat alat kuuluvat Euroopan unionin toimivallan piiriin ja erityisesti SEUT-sopimuksen 91 artiklan, 100 artiklan 2 kohdan ja 207 artiklan soveltamisalaan. Samalla tavoin kaikki EU–Vietnam-sijoitussuojasopimuksen mukaiset sijoitussuojaa koskevat aineelliset määräykset, siltä osin kuin niitä sovelletaan ulkomaisiin suoriin sijoituksiin, kuuluvat SEUT-sopimuksen 207 artiklan soveltamisalaan.

Euroopan unioni allekirjoittaa näin ollen EU–Vietnam-vapaakauppasopimuksen SEUT-sopimuksen 218 artiklan 5 kohdan mukaisen neuvoston päätöksen nojalla ja tekee sen SEUT-sopimuksen 218 artiklan 6 kohdan mukaisen neuvoston päätöksen nojalla saatuaan Euroopan parlamentin hyväksynnän.

Lisäksi oikeusperustaan on lisätty SEUT-sopimuksen 218 artiklan 7 kohta, sillä neuvoston on aiheellista valtuuttaa komissio hyväksymään unionin kanta tiettyjen vapaakauppasopimukseen tehtävien muutosten osalta, koska vapaakauppasopimuksessa määrätään tällaisten muutosten hyväksymiseen liittyvistä nopeutetuista ja/tai yksinkertaistetuista menettelyistä. Sen vuoksi komissiolle olisi annettava valtuutus hyväksyä muutokset tai oikaisut, jotka hyväksytään kauppakomiteassa 9.20 artiklan (Soveltamisalan muuttaminen ja oikaisu) ja 9.23 artiklan (Sijoituksia, palvelukauppaa, sähköistä kauppaa ja julkisia hankintoja käsittelevä komitea) nojalla liitteiden 9-A (Unionin julkisten hankintojen soveltamisala) ja 9-B (Vietnamin julkisten hankintojen soveltamisala) A jaksossa (Keskushallinnon yksiköt) – C jaksossa (Muut soveltamisalaan kuuluvat yksiköt) olevan yksiköiden luettelon osalta.

Euroopan unioni allekirjoittaa EU–Vietnam-sijoitussuojasopimuksen SEUT-sopimuksen 218 artiklan 5 kohdan mukaisen neuvoston päätöksen nojalla ja tekee sen SEUT-sopimuksen 218 artiklan 6 kohdan mukaisen neuvoston päätöksen nojalla saatuaan Euroopan parlamentin hyväksynnän ja sen jälkeen, kun jäsenvaltiot ovat ratifioineet sen omien sisäisten menettelyjensä mukaisesti.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Lausunnossa 2/15 vahvistetaan EU–Singapore-vapaakauppasopimuksen osalta, että se, sellaisena kuin se esitetään neuvostolle, ei kata asioita, jotka eivät kuulu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan – sama koskee EU–Vietnam-vapaakauppasopimusta.

Sijoitussuojasopimuksen osalta unionin tuomioistuin vahvisti myös, että EU:lla on SEUT-sopimuksen 207 nojalla yksinomainen toimivalta kaikkien sijoitussuojaa koskevien aineellisten määräysten osalta siltä osin kuin niitä sovelletaan ulkomaisiin suoriin sijoituksiin. Lisäksi tuomioistuin vahvisti EU:n yksinomaisen toimivallan valtioiden välisen riitojenratkaisumekanismien osalta sijoitussuojan suhteen. Lopuksi tuomioistuin totesi, että

EU:lla on jaettu toimivalta muiden kuin suorien sijoitusten sekä sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisun (korvattu myöhemmin investointituomioistuinjärjestelmällä) osalta, jolloin jäsenvaltiot toimivat vastaajina¹.

Näitä osatekijöitä ei voida johdonmukaisesti erottaa aineellisista määräyksistä tai valtioiden välisestä riitojenratkaisumekanismista, ja sen vuoksi ne olisi sisällytettävä EU:n tason sopimuksiin.

- **Suhteellisuusperiaate**

Tämä ehdotus on yhdenmukainen Eurooppa 2020 -strategian näkökohtien kanssa ja edistää unionin kauppaa ja kehitykseen liittyviä tavoitteita.

- **Toimintatavan valinta**

Tämä ehdotus noudattaa SEUT-sopimuksen 218 artiklaa, jonka mukaan kansainvälisiä sopimuksia koskevat päätökset tekee neuvosto. Ei ole olemassa muuta oikeudellista välinettä, jota voitaisiin käyttää tässä ehdotuksessa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Kun neuvottelut Vietnamin kanssa saatiin päätökseen, Euroopan komission kauppapolitiikan pääosaston pääekonomistin yksikön vetämä työryhmä toteutti tutkimuksen sopimuksesta odotettavissa olevista taloudellisista hyödyistä.

Analyysin mukaan kahdenvälisen tullien ja vientiverojen poistaminen ja tavaroiden ja palvelujen rajatylittävään kauppaan vaikuttavien tullien ulkopuolisten kaupan esteiden vähentäminen vilkastuttavat kahdenvälistä kauppaa huomattavasti. EU:n viennin Vietnamiin odotetaan kasvavan yli 8 miljardia euroa vuoteen 2035 mennessä, ja Vietnamin viennin EU:hun odotetaan kasvavan 15 miljardia euroa. Näin ollen EU:n vienti Vietnamiin kasvaa suhteellisesti ilmaistuna lähes 29 prosenttia ja Vietnamin vienti EU:hun lähes 18 prosenttia.

Tehdyssä taloudellisessa mallintamisessa arvioitiin lisäksi, että EU:n kansantulo voisi vapaakauppasopimuksen seurauksena kasvaa yli 1,9 miljardia euroa vuoteen 2035 mennessä ja Vietnamin kansantulo puolestaan 6 miljardia euroa saman ajanjakson aikana. Merkittävät erot odotettavissa olevissa hyödyissä johtuvat siitä, että EU:n ja Vietnamin suhteellinen merkitys toistensa vientikohteina on hyvin erilainen.

Edellä esitetyn kvantitatiivisen analyysin tulosten voidaan katsoa aliarvioivan sopimuksen todellista taloudellista vaikutusta, koska niissä ei oteta huomioon niitä odotettavissa olevia hyötyjä, jotka liittyvät teollis- ja tekijänoikeuksien suojan ja täytäntöönpanon vahvistamiseen tai valmistusteollisuuteen tehtävien ulkomaisten suorien sijoitusten ja julkisten hankintojen vapauttamiseen. EU–Vietnam-vapaakauppasopimuksesta mahdollisesti johtuvia yhteisvaikutuksia globaaleissa toimitusketjuissa – erityisesti osana laajempia jatkuvia pyrkimyksiä vahvistaa entisestään EU:n ja ASEAN-alueen taloussuhteita – ei ole ollut mahdollista mallintaa mutta niiden voidaan odottaa olevan merkittävät.

¹ Ks. selvennys Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiosta asiassa C-600/14, Saksa v. neuvosto (annettu 5. joulukuuta 2017), 69 kohta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ennen Vietnamin kanssa käytyjen kahdenkeskisten neuvottelujen käynnistämistä ulkopuolinen toimeksisaaja teki EU:n ja ASEANin välisestä vapaakauppasopimuksesta kaupan kestäväan kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin², jossa tarkasteltiin alueiden välisen tiiviimmän talouskumppanuuden mahdollisia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia.

Arviointia laatiessaan toimeksisaaja kuuli sisäisiä ja ulkoisia asiantuntijoita, järjesti julkisia kuulemisia Brysselissä ja Bangkokissa sekä kahdenvälisiä tapaamisia ja haastatteluja kansalaisyhteiskunnan kanssa EU:ssa ja ASEANissa. Arvioinnin puitteissa järjestetyt kuulemiset tarjosivat foorumin, jolla keskeiset sidosryhmät ja kansalaisyhteiskunta voivat osallistua Kaakkois-Aasian kauppapolitiikkaa koskevaan vuoropuheluun.

Komissio sai sekä kaupan kestäväan kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnista että sitä laadittaessa järjestetyistä kuulemisista tietoja, jotka ovat olleet erittäin arvokkaita kaikissa yksittäisten ASEAN-maiden kanssa erikseen sittemmin käynnistetyissä kahdenvälisissä kauppaa ja investointeja koskevissa neuvotteluissa.

Komissio järjesti lisäksi kesäkuussa 2012 tulevasta Vietnamin kanssa tehtävästä kahdenvälisestä sopimuksesta julkisen kuulemisen, johon sisältyi kyselylomake tietojen saamiseksi sidosryhmiltä. Tämä oli myöhemmin komissiolle avuksi painopistealojen vahvistamisessa ja päätöksenteossa koko neuvotteluprosessin ajan. Kuulemiseen saatiin 62 vastausta, joista 43 teollisuuden järjestöiltä ja yhdistyksiltä, 16 yksittäisiltä yrityksiltä ja kolme jäsenvaltioilta. Vastaukset kattoivat monia eri aloja, kuten maatalouden elintarviketuotannon, tieto- ja viestintätekniikan, tekstiilit, palvelut, lääkkeet, kemikaalit, metallit, vihreän energian, autot, koneet ja puu-paperialan. Kirjallisen kuulemisen jälkeen järjestettiin kokouksia joidenkin sellaisten kyselyyn vastanneiden kanssa, joiden katsottiin edustavan Vietnamin kanssa käytävien neuvottelujen kannalta herkimpiä aloja (tekstiilit, alkoholijuomat, lääkkeet, autot ja tieto- ja viestintätekniikka).

Sidosryhmien kanssa järjestettiin toukokuussa 2015 pyöreän pöydän keskustelu ihmisoikeuksista ja kestävästä kehityksestä EU:n ja Vietnamin välisen kahdenvälisen suhteiden yhteydessä³. Komissio teki tämän jälkeen erillisen analyysin⁴, jossa käsiteltiin vapaakauppasopimuksen mahdollisia vaikutuksia ihmisoikeuksiin ja kestäväan kehitykseen.

Neuvoston kauppapoliittinen komitea tiedotti sekä ennen neuvotteluja että niiden aikana jäsenvaltioille säännöllisesti neuvottelujen eri näkökohdista ja kuuli niitä suullisesti ja kirjallisesti. Myös Euroopan parlamentille tiedotettiin säännöllisesti, ja sitä kuultiin sen kansainvälisen kaupan valiokunnassa (INTA) ja EU–Vietnam-vapaakauppasopimuksen seurantar ryhmässä. Neuvottelujen tuloksena syntyneitä tekstejä toimitettiin koko prosessin ajan molemmille toimielimille.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Kaupan kestäväan kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin EU:n ja ASEANin välisestä vapaakauppasopimuksesta teki ulkopuolinen toimeksisaaja ”Ecorys”.

- **Vaikutustenarviointi**

Ulkopuolisen toimeksisaajan tekemässä, vuonna 2009 valmistuneessa kaupan kestäväan kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa todettiin, että EU:n ja ASEANin välinen

² <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/145989.htm>

³ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/events/index.cfm?id=1288>

⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/february/tradoc_154236.pdf

kunnianhimoinen vapaakauppasopimus vaikuttaisi erittäin positiivisesti (BKT:n, tulojen, kaupan ja työllisyyden osalta) sekä EU:hun että Vietnamiin. Kansallisiksi tulovaikutuksiksi EU:ssa arvioitiin 13 miljardia euroa ja Vietnamsissa 7,6 miljardia euroa.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

EU:n ja Vietnamin väliseen vapaakauppasopimukseen ja sijoitussuojasopimukseen ei sovelleta REFIT-ohjelman menettelyjä. Ne sisältävät kuitenkin joitakin määräyksiä, joilla helpotetaan kauppa- ja investointimenettelyjä ja vähennetään vientiin ja sijoituksiin liittyviä kustannuksia, minkä ansioista yhä useammat pienet yritykset voivat käydä kauppaa molemmilla markkinoilla. Odotettuja hyötyjä ovat muun muassa seuraavat: kevyemmät tekniset säännöt, vaatimustenmukaisuusvaatimukset, tullimenettelyt ja alkuperäsäännöt, teollis- ja tekijänoikeuksien suoja tai oikeudenkäyntikulujen alentaminen investointituomioistuinjärjestelmässä pk-yritysten osalta.

- **Perusoikeudet**

Ehdotus ei vaikuta unionin perusoikeuksien suojeluun.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

EU–Vietnam-vapaakauppasopimuksella on rahoitusvaikutuksia EU:n talousarvion tulopuoleen. Tullitulojen menetykseksi arvioidaan jopa 1,7 miljardia euroa, kunhan sopimus pannaan täysimääräisesti täytäntöön. Arvio perustuu vuoden 2035 ennusteisiin keskimääräisestä tuonnista ilman sopimusta ja vuotuisen tulojen menetykseen, kun EU:n tuontitullit poistetaan Vietnamista tulevalta tuonnilta.

EU–Vietnam-vapaakauppasopimuksella uskotaan olevan rahoitusvaikutuksia EU:n talousarvion menopuoleen. Sopimus on kolmas EU:n sopimus (EU:n ja Kanadan laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen ja EU–Singapore-sopimuksen jälkeen), johon sisältyy investointituomioistuinjärjestelmä sijoittajien ja valtioiden välisten riitojen ratkaisemiseksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta ja muutoksenhakutuomioistuimesta koostuvan pysyvän rakenteen rahoittamiseen kohdennetaan vuosittain 700 000 euroa lisämäärärahoja vuodesta 2019 alkaen (edellyttäen, että sopimus tulee voimaan). Sopimus edellyttää myös budjettikohdan XX 01 01 01 (Toimielimen palveluksessa oleviin virkamiehiin ja väliaikaisiin toimihenkilöihin liittyvät menot) hallintomenojen käyttämistä, koska tästä sopimuksesta johtuvien tehtävien hoitamiseen arvioidaan tarvittavan yhden kokoaikaisen virkamiehen työpanos. Nämä seikat esitetään säädösehdotukseen liittyvässä rahoitus selvityksessä, ja niihin sovelletaan siinä mainittuja ehtoja.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

EU:n ja Vietnamin väliseen vapaakauppasopimukseen ja sijoitussuojasopimukseen sisältyy institutionaalisia määräyksiä, joissa vahvistetaan täytäntöönpanoelinten rakenne. Elinten tehtävänä on sopimusten täytäntöönpanon, toiminnan ja vaikutusten jatkuva seuraaminen. Koska sopimukset ovat erottamaton osa kaikkia kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella säänneltäviä EU:n ja Vietnamin kahdenvälisiä suhteita, mainitut rakenteet muodostavat osan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen yhteisestä institutionaalisesta kehyksestä.

Vapaakauppasopimuksen sisältämällä instituutioita käsittelevällä luvulla perustetaan kauppakomitea, jonka tärkein tehtävä on valvoa ja helpottaa sopimuksen täytäntöönpanoa ja

soveltamista. Kauppakomitea muodostuu EU:n ja Vietnamin edustajista, jotka tapaavat vuosittain tai jommankumman osapuolen pyynnöstä. Kauppakomitea vastaa kaikkien sopimuksella perustettujen erikoistuneiden komiteoiden ja työryhmien työn valvonnasta (tavarakauppakomitea, tullikomitea, terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä komitea, sijoituksia, palvelukauppaa, sähköistä kauppaa ja julkisia hankintoja käsittelevä komitea, kauppaa ja kestävä kehitystä käsittelevä komitea, teollis- ja tekijänoikeuksia, maantieteelliset merkinnät mukaan lukien, käsittelevä työryhmä sekä moottoriajoneuvoja ja niiden osia käsittelevä työryhmä).

Kauppakomitean tehtävänä on myös pitää yhteyttä kaikkiin asianomaisiin osapuoliin, yksityinen sektori ja kansalaisyhteiskunta mukaan luettuina, sopimuksen toiminnan ja täytäntöönpanon osalta. Osapuolet tunnustavat sopimuksessa läpinäkyvyyden ja avoimuuden merkityksellisyys ja sitoutuvat ottamaan huomioon yleisen mielipiteen tarkastellakseen sopimuksen täytäntöönpanoa monesta eri näkökulmasta.

Sijoitussuojasopimuksen sisältämällä instituutioita käsittelevällä luvulla perustetaan komitea, jonka tärkein tehtävä on valvoa ja helpottaa sopimuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista. Kun kummankin osapuolen asiaa koskevat oikeudelliset vaatimukset ja menettelyt on saatu päätökseen, komitea voi muiden tehtäviensä ohella päättää investointituomioistuinjärjestelmän tuomioistuinten jäsenten nimittämisestä sekä vahvistaa heidän kuukausittaiset korvauksensa ja antaa sitovia tulkintoja sopimuksesta.

”Kaikkien kauppa” -tiedonantonsa mukaisesti komissio panostaa yhä enemmän kauppa- ja sijoitussopimusten tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja täytäntöönpanon valvontaan. Komissio julkaisi ensimmäisen vuotuisen kertomuksensa vapaakauppasopimusten täytäntöönpanosta vuonna 2017. Kertomuksen tarkoituksena on antaa objektiivinen kuva EU:n vapaakauppasopimusten täytäntöönpanosta ja tuoda esiin sekä saavutettu edistyminen että puutteet, joihin on syytä tarttua. Kertomuksen tavoitteena on toimia pohjana avoimelle keskustelulle ja saada jäsenvaltiot, Euroopan parlamentti ja koko kansalaisyhteiskunta osallistumaan laajemmin keskusteluun vapaakauppasopimusten toiminnasta ja täytäntöönpanosta. Kertomuksen julkaiseminen vuosittain antaa mahdollisuuden seurata säännöllisesti vapaakauppasopimusten kehittymistä ja panna merkille, miten esille otettuihin seikkoihin on puututtu. Myös EU–Vietnam-vapaakauppasopimus tulee voimaan tultuaan olemaan osa kertomusta.

- **Täytäntöönpano EU:ssa**

Sopimuksen täytäntöönpanon varmistamiseksi on toteutettava tiettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteet on valmisteltava ajoissa, jotta sopimusta voidaan soveltaa. Niihin kuuluu komission täytäntöönpanoasetuksen antaminen unionin tullikoodeksista 9 päivänä lokakuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 58 artiklan 1 kohdan nojalla sopimuksessa tarkoitettujen tullikiintiöiden avaamiseksi.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

EU–Vietnam-vapaakauppasopimusta koskevissa neuvotteluissa komissiolla oli kaksi päätavoitetta: ensinnäkin varmistaa EU:n toimijoille parhaat mahdolliset ehdot pääsille Vietnamin markkinoille, ja toisaalta luoda merkityksellinen lähtökohta (Singaporen kanssa tehtyjen sopimusten jälkeen) muille EU:n neuvotteluille tällä alueella.

Molemmat tavoitteet on saavutettu kokonaan, sillä sopimuksessa mennään WTO-sitoumuksia pidemmälle monilla aloilla (palvelut, hankinnat, tullien ulkopuoliset esteet sekä teollis- ja tekijänoikeuksien ja maantieteellisten merkintöjen suoja). Kaikilla näillä aloilla Vietnam on lisäksi tehnyt uusia sitoumuksia, joissa mennään huomattavasti pidemmälle kuin Vietnam on tähän saakka sitoutunut muissa sopimuksissa, Tyynenmeren kumppanuussopimus (CPTPP) mukaan luettuna.

Neuvotteluohjeiden tavoitteiden mukaisesti komissio saavutti seuraavaa:

- 1) kattava palvelu- ja investointimarkkinoiden vapauttaminen, mikä kattaa myös monialaiset lisensointia koskevat säännöt ja tutkintotodistusten vastavuoroisen tunnustamisen, sekä alakohtaiset säännöt, joiden tarkoituksena on varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset EU:n yrityksille;
- 2) uusia mahdollisuuksia EU:n tarjoajille Vietnamissa, joka ei ole julkisia hankintoja koskevan WTO:n sopimuksen osapuoli;
- 3) tavarakaupan teknisten ja sääntelyesteiden poistaminen (esimerkiksi päällekkäiset testit) etenkin edistämällä EU:ssa yleisten teknisten ja sääntelystandardien käyttöä moottoriajoneuvojen, lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden sekä vihreän teknologian osalta;
- 4) kansainvälisiin standardeihin perustuva kaupan helpottamista tukeva järjestelmä eurooppalaisten elintarvikkeiden viennissä Vietnamiin;
- 5) Vietnamin sitoutuminen tulliensa alentamiseen tai niiden poistamiseen EU:sta tulevan tuonnin osalta sekä eurooppalaisten yritysten ja kuluttajien mahdollisuus hankkia Vietnamista peräisin olevia tuotteita edullisemmin;
- 6) korkeatasoinen teollis- ja tekijänoikeuksien suoja, mukaan luettuna näiden oikeuksien täytäntöönpano myös rajoilla, sekä EU:n maantieteellisten merkintöjen TRIPs+-tason suoja;
- 7) kauppaa ja kestävä kehitystä koskeva kattava luku, jolla pyritään varmistamaan, että kaupalla tuetaan työntekijöiden oikeuksia, ympäristönsuojelua ja sosiaalista kehitystä ja edistetään kestävä hoitoa metsä- ja kalataloudessa. Siihen sisältyy sitoumuksia kansainvälisten standardien tehokkaasta soveltamisesta ja pyrkimyksistä saada useat kansainväliset yleissopimukset ratifioitua. Luvussa käsitellään myös sitä, miten työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta ovat mukana täytäntöönpanossa ja seurannassa; sekä
- 8) nopeat riitojenratkaisumekanismit joko välimiespaneelin tai sovittelijan avulla.

EU–Vietnam-sijoitussuojasopimuksella varmistetaan investointien korkeatasoinen suoja samalla kun turvataan EU:n ja Vietnamin oikeus harjoittaa sääntelyä ja pyrkiä saavuttamaan oikeutetut politiikan tavoitteet, kuten kansanterveyden, turvallisuuden ja ympäristön suojelu.

Sopimus sisältää kaikki ne innovaatiot, jotka liittyvät EU:n uuteen lähestymistapaan sijoitussuojan ja sen valvontamekanismien alalla mutta eivät sisälly voimassa oleviin 21:een Vietnamin ja EU:n jäsenvaltioiden kahdenvälisiin investointisopimuksiin. Sijoitussuojasopimuksen merkittävimpiä vaikutuksia on se, että se korvaa nykyiset 21 kahdenvälistä investointisopimusta ja siten parantaa niitä.

Neuvotteluohjeissa asetettujen tavoitteiden mukaisesti komissio varmisti, että EU:n sijoittajia ja heidän investointejaan Vietnamissa kohdellaan tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti ja ilman syrjintää verrattuna vietnamilaisiin investointeihin vastaavanlaisissa tilanteissa. Samalla

sijoitussuojasopimus suojaa asianmukaista menettelyä noudattaen EU:n sijoittajia ja heidän investointejaan Vietnamin pakkolunastukselta, jollei se liity yleishyödyllisiin tarkoituksiin, syrjimättömästi ja pakkolunastetun investoinnin käyvän markkina-arvon mukaista nopeaa, riittävää ja tehokasta korvauksenmaksua vastaan.

Niin ikään neuvotteluohjeiden mukaisesti komission neuvottelema sijoitussuojasopimus tarjoaa sijoittajille mahdollisuuden turvautua nykyaikaiseen ja uudistettuun sijoituksia koskevaan riitojenratkaisumekanismiin. Tällä järjestelmällä varmistetaan, että sijoitussuojaa koskevia sääntöjä noudatetaan, ja sillä pyritään löytämään tasapaino toisaalta sijoittajien avoimella tavalla tapahtuvan suojaamisen ja toisaalta sen välillä, että valtioilla on edelleen sääntelyoikeus julkisen politiikan tavoitteisiin pyrittäessä. Sopimuksella perustetaan pysyvä kansainvälinen ja täysin riippumattoman riitojenratkaisujärjestelmä, joka koostuu pysyvästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta ja muutoksenhakutuomioistuimesta, jotka hoitavat riitojenratkaisumenettelyjä avoimesti ja puolueettomasti.

Komissio on tietoinen siitä, että on löydettävä tasapaino uudistetussa EU:n investointipolitiikassa etenemisen ja EU:n jäsenvaltioiden kannalta kyseisissä asioissa sovellettavaan jaettuun toimivaltaan liittyvän arkaluonteisuuden välillä. Tästä syystä komissio ei ole ehdottanut, että sijoitussuojasopimusta sovellettaisiin väliaikaisesti. Jos jäsenvaltiot kuitenkin haluavat ehdotusta sijoitussuojasopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta, komissio on valmis tekemään tällaisen ehdotuksen.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen tekemisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 91 artiklan 1 kohdan, 100 artiklan 2 kohdan ja 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan yhdessä sen 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan v alakohdan ja 218 artiklan 7 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin hyväksynnän,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvoston päätöksen [XX]⁵ mukaisesti Euroopan unionin ja Vietnamin sosialistisen tasavallan välinen vapaakauppasopimus, jäljempänä 'sopimus', allekirjoitettiin [... päivänä ...kuuta 2019] sillä varauksella, että sen tekeminen saatetaan päätökseen myöhemmin.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 7 nojalla on aiheellista valtuuttaa komissio hyväksymään unionin puolesta otettava kanta tiettyihin sopimukseen tehtäviin muutoksiin, jotka hyväksytään yksinkertaistetussa menettelyssä sopimuksen 9.20 artiklan nojalla tai sopimuksen liitteiden 9-A ja 9-B A–C jaksossa olevan yksiköiden luettelon osalta sopimuksen 9.23 artiklan nojalla sijoituksia, palvelukauppaa, sähköistä kauppaa ja julkisia hankintoja käsittelevässä komiteassa.
- (3) Sopimus olisi hyväksyttävä unionin puolesta.
- (4) Sopimuksen 17.20 artiklan mukaisesti sopimuksella ei luoda unionissa henkilöille muita oikeuksia tai velvoitteita kuin osapuolten välillä kansainvälisen oikeuden mukaisesti luodut oikeudet ja velvollisuudet,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään unionin puolesta Euroopan unionin ja Vietnamin sosialistisen tasavallan välinen vapaakauppasopimus, jäljempänä 'sopimus'.

Sopimuksen teksti on liitetty tähän päätökseen.

2 artikla

Komissio hyväksyy unionin puolesta sopimuksen liitteiden 9-A ja 9-B A–D ja F jakson osalta tehtävät muutokset tai korjaukset sopimuksen 9.20 ja 9.23 artiklan soveltamiseksi.

⁵

[Lisätään viite]

3 artikla

Neuvoston puheenjohtaja nimeää henkilön, jolla on valtuudet antaa unionin puolesta sopimuksen 17.16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus osoitukseksi siitä, että unioni sitoutuu noudattamaan sopimusta⁶.

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

⁶ Neuvoston pääsihteeristö julkaisee sopimuksen voimaantulopäivän *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.